

Ladislav Babić

Kojim jezikom govore magarci?

Odaberimo sto majmuna, od kojih dva znaju oprati krumpir prije konzumacije, tri padaju na tlo svaki put kad skaču s grane na granu – ostalih devedeset pet njih čine prosjek. Evolucijski standard, kome se prilagođuju i ljudske statističke metode određivanja koeficijenata inteligencije stanovništva. Drugim riječima, od oko sedam milijardi ljudskih bića, većinu tvori krdo “magaraca” ili niti to, a tek manjina ih s pravom nosi naziv ljudskih bića – *Homo sapiensa*. *Um* i *razum* dvije su različite stvari. *Um* je produkt evolucije, nesavršen u biološkoj novotariji koju predstavlja, pa kao takav luta u svojim prosudbama i “mišljenjima”. *Razum* je “razložni um”, koji nastoji svoje zaključke potkrijepiti razlozima, bez lutanja prostorima mašte, emocija i psihodeličnih zaključaka nesavršenog mozga. Da nije tako, ne bi *Ptolemej* postavio osnove svog geocentričnog sistema, a gomila ga tisućljeće i pol slijedila poput stada; ne bi *Kopernik* ispravno shvatio svijet, već bi to učinio narod; umjesto *Newtona* osnove fizike bi postavila gomila, a ista bi ih unaprijedila umjesto *Einsteina*, dok se ne bi *Planck* spominjao umjesto naroda kao osnivač kvantne mehanike, a namjesto *Bethovenove* „*Ode radosti*“ narod bi i dalje ciktao uz zvuke izazvane trljanjem jedne jedine žice. Uzročnika *TBC*-a ne bi otkrio *Koch* već narod, a cjepivo protiv dječje paralize bi umjesto *Salka* izumio isti, kao što bi i o širenju svemira progovorio namjesto *Hubblea*. “Magarci” su naprosto *in vivo* podloga, iz koje se rađaju njihovi prevazilatelji! Kako je svijet prepun istih

dugouhkih evolucijskih “napredaka” živih stvorova, jasno je da netko umjesto njih mora zaključiti kako su jezici kojima se uzajamno gotovo sto posto razumiju, samo varijante jednog te istog, pluricentrično varijantnog jezika, kojeg „dugouhi“ mogu po volji nazivati imenima koja im padnu na pamet, ali to ne mijenja znanstvenu činjenicu koju im zalud tumači dva posto uznapredovalih na ljestvici inteligencije. Netko svoju ženu naziva *Mucika*, što nimalo ne utječe na nedvornu činjenicu da je u svim dokumentima zavedena pod imenom *Valerija*, o čemu on može imati proizvoljno ali netočno mišljenje. Upravo se slavi – kao da se ima što slaviti – pedeseta godišnjica „[Deklaracije](#) o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika“, koju je potpisao i *Krleža* u trenucima rastrojstva s razumom, s obzirom da je tvrdio kako *Srbi* i *Hrvati* govore jednim jezikom koji prvi imenuju srpskim, a drugi hrvatskim. Kad *Željko Jozić*, ravnatelj „*Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*“, kaže povodom [najnovije](#) „*Deklaracije o zajedničkom jeziku*“, koja tek mora ugledati javnost:

“Deklaracija o zajedničkom jeziku”, koju doduše uopće nisam vidio, ali prema samome nazivu i onome što se o njoj može pročitati mogu reći da također ide u red nepotrebnih akcija koje ne mogu imati ozbiljnijih utjecaja na hrvatski, srpski, bošnjački i crnogorski jezik. Pogotovo to ne može utjecati na 24. službeni jezik Europske unije - hrvatski. Legitimno je pak pravo svakog čovjeka da svoj jezik naziva kako mu drago, ali je isto tako legitimno pravo svake države da se prema službenome nazivu svojega jezika odredi u svojim temeljnim dokumentima, poput ustava, i da ga nazove onako kako misli da je u skladu s voljom većine svojih građana. Hrvati su se još prije 50 godina, o čemu nam govori Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika iz 1967., vrlo energično borili da svoj jezik nazivaju hrvatskim kad je takvo mišljenje bilo prilično nepopularno i moglo je imati (a i imalo je) ozbiljnih posljedica. Od 1990. godine u hrvatskome Ustavu (čl. 12.) upisano je da je hrvatski jezik službeni jezik u Republici Hrvatskoj i ta se činjenica, bez obzira na ovakve deklaracije, izjave ili nečije želje neće promijeniti niti je ovakve akcije mogu na bilo koji način ugroziti“, („Večernji list“, 28.3.2017.),

on ne može znanstveno objasniti činjenice. Kako smije govoriti da su se *Hrvati* „energično borili“ da svoj jezik zovu hrvatskim (što nimalo ne proturječi znanstvenoj činjenici o pluricentričnosti jednog jezika, koji se naziva *hrvatskim*, *srpskim*, *bosanskim* ili *crnogorskim* u skladu sa vjetrovima politike, a ne znanstvenih istraživanja) temeljem potpisa na „*Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika*“ (od čega mnogih licemjera, koji su tek raspadom bivše države postali „*veliki*“ *Hrvati*), a sad kad je ovu novu – zaista zasnovanu na znanstvenim premisama – u preliminarnoj fazi potpisalo već oko 220 uglednika sva četiri naroda:

Dubravka Ugrešić, Edo Popović, Daša Drndić, Slobodan Šnajder, Olja Savićević Ivančević, Damir Karakaš, Bora Ćosić, Vedrana Rudan, Roman Simić, Snježana Banović, Svetislav Basara, Dragan Velikić, Alida Bremer, Ermin Bravo, Branko Buden, Balša Brković, Ivan Ćolović, Svetlana Slapšak, Filip David, Boris Dežulović, Rajko Grlić, Tatjana Gromača, Srećko Horvat, Željko Ivanković, Ante Tomić, Viktor Ivančić, Dejan Jović, Mirjana Karanović, Željko Komšić, Enver Kazaz, Snježana Kordić, Pero Kvesić, Ateksandar Hut Kono, Predrag Lucić, Nebojša Lujanović, Dragan Markovina, Josip Mlakić, Branislav Oblučar, Teofil Pančić, Vuk Perišić, Nikola Petković, Drago Pilsel, Boris Postnikov, Heni Erceg, Nenad Rizvanović, Mima Simić, Biljana Srblijanović, Faruk Šehić, Rade Šerbedžija, Lenka Udovički, Igor Stiks, Vladimir Arseniiević, Vladislav Bajac, Nikola Bajto, Asja Bakić, Ahmed Burić, Marinko Čulić, Ferida Duraković, Zdravko Grebo, Fadila Nura Haver, Oto Horvat, Saša Ilić, Ivan Ivanji, Ante Lešaja, Miriana Miočinović, Boris Pavelić, Borka Pavičević, Ana Pejović, Vuk Perišić, Vesna Teršelić, Srdan V. Tešin, Nenad Veličković, Zdravko Zima, Jasmila Žbanić, Jasna Šamić, Elma Tataragić, Srđan Srdić, Tijana Spasić, Adis Šušnjar, Vuk Uskoković, Borka Rudić, Nela Pamuković, ...,

apriori negirati univerzalnost njihovih zaključaka? Želja, ta subjektivna, emocionalna kategorija, posve je izvan znanstvenog diskursa, i jako je žalosno da to jedan ravnatelj navodno znanstvene institucije nimalo ne shvaća. Kad umom

zavlada politički probitak namjesno naučno verificiranih činjenica (dali i kod *Mate Kapovića*, koji u osnovi ima jednak stav o jeziku, ali mu potpis izostaje?), bolje da se čovjek ostavi iluzija da bilo što doprinosi znanosti.

U ustavima ili dokumentima *EU* može pisati svašta (pa i da *Hrvatska* baštini zasade *ZAVNOHA*, dok u praksi neoustaše sve više orgijaju), jer je znanost jedna jedina, a ustavi se mijenjaju u zavisnosti od političkog trenutka i interesa vladajućih elita. Pa, „magarad“ i njihove države smiju zamišljati da je *Zemlja* ravna ploča, *Mjesec* umjetna tvorevina vanzemaljskih inteligencija, a *Spasitelj* tek što nije došao, to ništa ne utječe na naučno fundirane zaključke eksperata, i smijeh publike nad titlovanim filmovima, i uzajamnom (makar samo verbalnom) razumijevanju političara čije intervju ne prevode ni nacionalne televizije. Niz [komentara](#) prije no je nova „*Deklaracija*“ uopće objavljena, od strane „magaraca“ koji daklem uopće ne znaju njen sadržaj, niti su vidjeli – a kamoli [pročitali](#) – [knjigu](#) *S.Kordić*, ne svjedoče o jeziku koliko o dugouhim predstavnicima „prosječnih“ naroda, za koje uostalom nisam ja izmislio krilaticu da „*zaslužuju vlast kakvu imaju*“, a s njome i sve idiotarije koje im ista servira. Pa dok oni jezik kojim se međusobno - bez prevoditelja - psuju i darivaju epitetima preko prekograničnih ili prekorovoskih linija nazivaju *hrvatskim*, *srpskim*, *bosanskim* ili *crnogorskim*, kao što netko svoju suprugu zove *Mucika*, nek' je imaju. U ime onih koji se jezikom svakodnevno služe kao profesionalnim alatom, za razliku od komentatora koji ne znaju složiti tri riječi bez četiri pogreške, *Slobodan Šnajder* najbolje objašnjava namjere i bit „*Deklaracije*“:

“Jedna grupa ljudi upućnih u pitanja jezika izlazi sa zajedničkom platformom nakon prilično dugog usuglašavanja, dobro znajući o kako se osjetljivoj materiji ovdie radi. Među njima su i pisci, prozaisti, pjesnici... O pjesnicima je Jean-Paul Sartre davno rekao da su to oni koji "odbijaju iskoristavati jezik" hoteći reći: iskoristavati ga u neke jeziku strane svrhe. To vrijedi i za ovu deklaraciju. Iza nas ne stoji nikakva politika, nikakva država, akademija, ova ili ona, akademska zajednica - ničeg sličnog tu nema što bi moglo poslužiti "pojačanju" pa i

nametanju naših stavova. Deklaracija nije "ni u čije ime" i nema nikakvu institucionalnu podršku. Ona se naprosto zasniva na neposrednim, i ja držim, bistrim, ali i znanstveno zasnovanim stavovima. Možda bi se osnovni stav mogao ovako sažeti: Nemojmo mistificirati u pogledu razlika jednog, zajedničkog polivalentnog jezika, ali ih isto tako nemojmo nasilno brisati. Nema ničeg posebno politički eksplozivnog u tome kako taj jezik zvati. Osobno držim da je najbolje da Hrvati taj jezik zovu hrvatskim, a Srbi srpskim. To nije daleko od osnovnih Krležinih stavova o jeziku bez obzira na to što je bard, pod stare dane, od njih dijelom odustao, neznano zašto. Treba li sad netko, zbog Deklaracije, izaći iz nekog centralnog komiteta, ostaje vidjeti."

Jednostavno, ona je proizašla iz zdrave glave njenih sastavljača, a ne iz bolesnih mozгова političara, karijerističkih umova zasjelih po institucijama, ili neobrazovanih glava prosjeka navijačkog mentaliteta. Čitavo uprosječeno stado koje o svemu ima „svoj“, od vlastitih „pastira“ unaprijed nametnuti sud, ni ne shvaća da je sem materijalno, i duhovno opljačkan, i to u vremenima kad je na sve većoj cijeni univerzalna primjenljivost svega pa i jezika. Napose mnogi njihovi bardovi, kojih se tiraža djela deseterostruko smanjila u odnosu na ranije, radije vole biti prvi u „selu“ negoli među desetak njih u „gradu“. Da im je i razum popljačkan, moglo bi se tvrditi tek kad bi se dokazalo da su ga posjedovali. Kao što prosjek jede sarmu, a većina samo kiselo zelje, tako tek prosječno baštini ljudsku kreativnost kojoj – izuzev njegovih najbistrih predstavnika koji uspješne prevazići plodove uzajamnih plodenja „magaraca“ – nisu mnogo više doprinjeli od revanja svojih životinskih rođaka. Njak, njak, njak,...

28.03.2017.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>